

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ - ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Θρησκευτικά

**Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ και
Α΄, Β΄ ΤΑΞΕΙΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
και
Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΠΑΛ**

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΔΙΑΒΑΘΜΙΣΜΕΝΗΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
(ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ - ΕΠΑΛ)**

1^η ΕΚΔΟΣΗ - ΑΘΗΝΑ 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Η Τράπεζα Θεμάτων Εξετάσεων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας (ΤΘΕΔΔ) στο μάθημα των «Θρησκευτικών» περιλαμβάνει θέματα ή ερωτήσεις, που προέρχονται από την εξεταστέα ύλη, η οποία καθορίστηκε με Υ.Α. (20895/Γ2/13-02-2014/ΥΠΑΙΘ) και αφορούν τα κριτήρια αξιολόγησης της Ομάδας Α', όπως προσδιορίζονται από το σχετικό Π.Δ. Οι απαντήσεις επί των θεμάτων αξιολογούνται με βάση την καθορισμένη εξεταστέα ύλη του σχολικού εγχειριδίου. Τα θέματα ως προς τη διατύπωσή τους πρέπει να χαρακτηρίζονται από τη χρήση του κατάλληλου και επιστημονικά παραδεκτού λεξιλογίου, ενώ οφείλουν να διακρίνονται για την ακρίβεια και τη σαφήνιά τους.

Η γραπτή προαγωγική εξέταση στα «Θρησκευτικά» περιλαμβάνει δύο ομάδες θεμάτων. Τα θέματα ορίζονται κατά 50% με κλήρωση από την Τράπεζα Θεμάτων και κατά 50% από τον διδάσκοντα. Συγκεκριμένα, το πρώτο θέμα από την Α' Ομάδα και το πρώτο θέμα από τη Β' Ομάδα ορίζονται από την Τράπεζα Θεμάτων. Το δεύτερο θέμα από την Α' Ομάδα και το δεύτερο θέμα από τη Β' ομάδα ορίζονται από τον εκπαιδευτικό της τάξης.

Α' Ομάδα

Η πρώτη ομάδα αποτελείται από δύο θέματα που περιλαμβάνουν ερωτήσεις διαφόρων τύπων, μέσω των οποίων ελέγχεται τόσο η κατοχή των αναγκαίων γνωσσιακού χαρακτήρα δεδομένων όσο και η κατανόησή τους. Κάθε θέμα περιέχει ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας.

Θέμα Α1

Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει πέντε (5) ερωτήσεις και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες ($5 \times 5 = 25$). Όλα τα θέματα είναι κλειστού τύπου και η αξιολόγηση τους είναι αντικειμενική. Οι ερωτήσεις αυτές μπορεί να είναι του τύπου πολλαπλής επιλογής, ορθής ταξινόμησης/κατάταξης στοιχείων, αντιστοίχισης ή συμπλήρωσης κενού, του τύπου διαζευκτικής απάντησης ή του τύπου «σωστό-λάθος».

Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου, εάν θεωρηθεί αναγκαίο, μπορούν να συνδυαστούν με ερωτήσεις κατανόησης πληροφοριών, αιτιολόγησης, τεκμηρίωσης κ.λπ., περιλαμβάνοντας ερωτήσεις **ανάκλησης πληροφοριών**, (ποιος, που, πόσοι, πότε, τι, εντόπισε στο κείμενο, βάλε σε σειρά) ερωτήσεις **κατανόησης πληροφοριών** (Τι θα έλεγες..., Πώς καταλαβαίνεις..., Τι ακριβώς σημαίνει...) και **ανάλυσης πληροφοριών** (Σε πόσες φάσεις χωρίζεται..., Ποιοι είναι οι βασικοί λόγοι..., Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν..., Πώς εξηγείς το γεγονός ότι..., Ποιες επιπτώσεις έχει..., Ποια στοιχεία αποδεικνύουν ότι...) αντικειμενικού τύπου και βαθμολογείται συνολικά με είκοσι πέντε (25) Μονάδες.

Συγκεκριμένα οι ερωτήσεις αυτές αξιολογούν τη δυνατότητα των μαθητών:

- να **ανακαλούν** στη μνήμη τους πληροφορίες, έννοιες, κρίσεις σχετικές με εκκλησιαστικά και λατρευτικά στοιχεία της πίστης και της λατρείας της Εκκλησίας και της θρησκείας γενικότερα.
- να **κατανοούν** πληροφορίες σχετικές με την πίστη και λατρεία της Εκκλησίας και άλλων θρησκευτικών φαινομένων
- να **αναλύουν** τις πληροφορίες, με διαδικασίες επιλογής, αντιστοίχισης, ταξινόμησης, ελέγχου, δικαιολόγησης, σύγκρισης κ.ά.

Ειδικότερα:

- να **επιλέγουν** μεταξύ εναλλακτικών ή πολλαπλών ιστορικών και θεολογικών πληροφοριών
- να **ταξινομούν/κατατάσσουν** βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων γεγονότα, πρόσωπα, χρονολογίες, λατρευτικά δρώμενα, περιεχόμενα λειτουργικών πράξεων κ.λπ.
- να **αντιστοιχίζουν** μαρτυρίες για την πίστη, τη ζωή και τη λατρεία της Εκκλησίας βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων ή να αντιστοιχίζουν πρόσωπα με σημαντικά εκκλησιαστικά γεγονότα ή με σπουδαίες γιορτές κ.λπ.
- να **ελέγχουν** την ορθότητα των πληροφοριών.

Τα θέματα/ερωτήσεις (Α1) παρουσιάζουν το πλεονέκτημα της αντικειμενικής αξιολόγησης μιας απάντησης και θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν χαμηλής γνωστικής στόχευσης. Έχουν το μειονέκτημα της τυχαίας επιλογής της σωστής απάντησης από τον μαθητή ή ακόμα της διαρροής της απάντησης (σωστής ή λανθασμένης) μεταξύ των μαθητών.

Ενδεικτικοί τύποι ερωτήσεων (Α1):

- Ερώτηση πολλαπλής επιλογής* (ερώτηση επιλογής της σωστής απάντησης, ερώτηση πολλαπλής επιλογής ή πολλών επιλογών)
- Ερώτηση ορθής κατάταξης/ταξινόμησης*
- Ερώτηση αντιστοίχισης*
- Ερώτηση συμπλήρωσης κενού* (σε προτάσεις ή σε ολόκληρη παράγραφο πραγματική από το βιβλίο ή πρωτότυπη σύνθεση)
- Ερωτήσεις διαζευκτικής απάντησης ή του τύπου «σωστό-λάθος»*

Θέμα Α2

Το Θέμα Α2 περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις σύντομης απάντησης και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δώδεκα (12) μονάδες και η δεύτερη με δεκατρείς (13) μονάδες.

Ειδικότερα, το Θέμα Α2 συνδυάζει θέματα αντικειμενικής αξιολόγησης (απλή γνώση) και κατανόησης, τα οποία προϋποθέτουν τη δυνατότητα κατανόησης και συσχέτισης των πληροφοριών. Συνεπώς, το Θέμα Α2 ελέγχει τη δυνατότητα συσχέτισης των πληροφοριών-εννοιών και έκφρασής τους σε νέες εφαρμογές (έννοιες, κρίσεις, γενικεύσεις, σχήματα). Περιλαμβάνει ερωτήσεις **ανάλυσης πληροφοριών και εννοιών** (Τι συμπεραίνεις από..., Σύγκρινε την άποψη αυτή με..., Ποιες ενδείξεις υπάρχουν ότι....,), **σύνθεσης πληροφοριών και εννοιών** (Μπορείς να προτείνεις..., Αν ήσουν στη θέση του τι θα έκανες..., πώς αλλιώς θα διατυπώναμε..., Τι θα συνέβαινε αν...,) και **αξιολόγησης πληροφοριών και εννοιών** (Τι θα συνιστούσες και γιατί..., Συμφωνείς με την άποψη..., Από τις δύο ποια είναι... Τι θα συμβεί αν...).

Συγκεκριμένα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών:

- να **συσχετίζουν και να παραθέτουν** πληροφορίες σχετικές με τη θρησκευτική παράδοση της Εκκλησίας και του τόπου μέσα από έννοιες και κρίσεις, γεγονότα, πρόσωπα, έννοιες, έργα τέχνης, μνημεία
- να **κατανοούν** το νόημα όρων, γεγονότων και εννοιών αναφορικά με το ιστορικό και θρησκευτικό τους περιβάλλον
- να **εντοπίζουν, να αναλύουν και να συνθέτουν** όρους και έννοιες, πρόσωπα και γεγονότα
- να **εκφράζονται** χρησιμοποιώντας ορθά πληροφορίες και έννοιες θεολογικού ή θρησκευτικού περιεχομένου
- να **αξιολογούν** θέσεις, κρίσεις, γενικεύσεις, σχήματα που σχετίζονται με τη λατρευτική παράδοση, καθώς και με την πίστη και τη ζωή της Εκκλησίας
- να **εφαρμόζουν** πληροφορίες και έννοιες σε αντίστοιχα ή άλλα πλαίσια

Η συσχέτιση των πληροφοριών και εννοιών περιορίζει τις αδυναμίες των ερωτήσεων κλειστού ή αντικειμενικού τύπου και δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να συνθέτουν απαντήσεις με ακρίβεια και πληρότητα. Το θέμα αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μεσαίας δυσκολίας, εφόσον η απάντηση απαιτεί τον συνδυασμό απάντησης αντικειμενικού τύπου και ανοικτής περιορισμένης απάντησης.

Β' Ομάδα

Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει δύο θέματα με αντίστοιχες ερωτήσεις ευρύτερης ανάπτυξης, με τις οποίες ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών για συνθετική και κριτική ανάλυση, όπως και η δυνατότητα διασύνδεσης γνώσεων, γεγονότων και διαδικασιών.

Ειδικότερα, περιλαμβάνει δύο θέματα (B1 και B2) ανοικτής και εκτεταμένης ανάπτυξης. Με τις ερωτήσεις αυτές, οι οποίες αφορούν σε γνώσεις και ανώτερες γνωστικές δεξιότητες, ελέγχεται η **ικανότητα των μαθητών να κατανοούν, να αναλύουν, να ερμηνεύουν και να διασυνδέουν ιστορικές και θεολογικές γνώσεις σχετικά με την πίστη, τη λατρεία και τη ζωή της Εκκλησίας, καθώς και σχετικά με το θρησκευτικό φαινόμενο εκτός Εκκλησίας, και, συνακόλουθα, να επεξεργάζονται κριτικά και να προεκτείνουν τις γνώσεις τους.**

Συγκεκριμένα, κάθε θέμα της Β' Ομάδας περιλαμβάνει μία ερώτηση, μέσω της οποίας ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών:

- να **συγκεντρώνουν** και να **διαπραγματεύονται** ιστορικές και θεολογικές πληροφορίες
- να **αναπαράγουν** και να **οργανώνουν** ιστορικές και θρησκευτικές γνώσεις
- να **περιγράφουν** και να **αναλύουν** γεγονότα και φαινόμενα της ιστορίας, της λατρείας και της ζωής της Εκκλησίας, αλλά και του θρησκευτικού φαινομένου εκτός της Εκκλησίας
- να **ερμηνεύουν** ιστορικά ή εκκλησιαστικά γεγονότα ή επιλογές, καθώς και τον ρόλο των προσώπων
- να **περιγράφουν** και να **αναλύουν** γεγονότα που συνδέονται με την Εκκλησία και με το θρησκευτικό φαινόμενο γενικότερα
- να **ερμηνεύουν**, εκκλησιαστικά γεγονότα ή θρησκευτικά ρεύματα, καθώς και τον ρόλο προσώπων
- να **αναλύουν** και να **αιτιολογούν** ιστορικά και θεολογικά δεδομένα
- να **αναζητούν** αίτια και να **παρουσιάζουν κριτικά** πρόσωπα και γεγονότα
- να **διακρίνουν** βαθύτερα αίτια και αφορμές
- να **παρουσιάζουν** δεδομένα και να **επισημαίνουν** αποτελέσματα
- να **συγκρίνουν** ιστορικά και θρησκευτικά δεδομένα
- να **αξιολογούν** τη συμβολή και τη δράση των ιστορικών προσώπων
- να **αποτιμούν** και να **κρίνουν** συνθήκες, ρεύματα και γεγονότα
- να **αιτιολογούν** τις επιλογές τους βάσει δεδομένων
- να **τεκμηριώνουν** και να **συνθέτουν** τις απόψεις τους
- να **εφαρμόζουν** τις γνώσεις τους κατάλληλα σε διάφορες περιστάσεις

Στις ερωτήσεις της Β Ομάδας μπορούν να δίνονται πηγές πληροφοριών (π.χ. κείμενο, εικόνα κ.ά.), εφόσον δεν ελέγχεται η δηλωτική γνώση, για να υλοποιηθούν αποδοτικότερα τα παραπάνω.

Οι ερωτήσεις ανοικτής και εκτεταμένης ανάπτυξης θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν μεσαίας δυσκολίας, εφόσον οι απαντήσεις σε αυτές προϋποθέτουν αναπαραγωγή, επεξεργασία και σύνθεση γνώσεων με πληρότητα, σαφήνεια και ακρίβεια. Σημειωτέον ότι οι ερωτήσεις απαιτούν απαντήσεις, οι οποίες δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους είκοσι (20) έως τριάντα (30) στίχους η καθεμία. Η υπέρβαση του ενδεικτικού αυτού ορίου δεν συνεπάγεται αρνητική βαθμολόγηση.

Θέμα Β1

Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει μία (1) ερώτηση και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες.

Θέμα Β2

Το δεύτερο θέμα περιλαμβάνει επίσης μία (1) ερώτηση και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ακολουθούν δειγματικές ερωτήσεις όλων των τύπων με βάση την προτεινόμενη κατανομή. Τα θέματα και οι ερωτήσεις που παρατίθενται είναι ενδεικτικές κατά είδος, δηλαδή, δεν αποτελούν ολοκληρωμένο διαγώνισμα και δεν έχουν στόχο να καλύψουν ολοκληρή την εξεταστέα ύλη.

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

α) Να συμπληρώσετε κάθε μια από τις προτάσεις 1, 2, 3, 4 και 5, επιλέγοντας τη σωστή απάντηση από τις αντίστοιχες φράσεις (α, β, γ):

1. Τα Χριστούγεννα η Εκκλησία γιορτάζει ...
 - α. τη Θεία Ευχαριστία
 - β. τη Θεία Ενανθρώπηση
 - γ. τη Θεία Ανάληψη
2. Τα Εισόδια είναι γιορτή...
 - α. των Βαΐων
 - β. του Ναού του Σολομώντα
 - γ. της Θεοτόκου
3. Ο Ακάθιστος Ύμνος είναι αφιερωμένος...
 - α. στον Χριστό
 - β. στη Θεοτόκο
 - γ. στην Κωνσταντινούπολη
4. Η γιορτή της Μεταμόρφωσης...
 - α. ταυτίζεται με την Πεντηκοστή
 - β. είναι Θεομητορική γιορτή
 - γ. αναφέρεται στη φανέρωση του άκτιστου θείου φωτός
5. Για την Εκκλησία, η Ανάσταση του Χριστού είναι...
 - α. απαρχή αιώνιας ζωής
 - β. ένα ακόμη θαύμα
 - γ. μια πολύ διδακτική διήγηση

(5 Μονάδες)

β) Να ιεραρχήσετε τα παρακάτω γεγονότα σύμφωνα με τη χρονική σειρά που η Εκκλησία τα προβάλλει κατά τη Μ. Εβδομάδα:

1. Μυστικός Δείπνος
2. Περιστατικό με την άκαρπη συκιά
3. Σταύρωση
4. Επάλειψη του Χριστού με μύρο από μια αμαρτωλή γυναίκα
5. Παραβολή των δέκα παρθένων

(5 Μονάδες)

γ) Να συνδυάσετε τα ονόματα των μυστηρίων της Εκκλησίας της πρώτης στήλης με τη σημασία τους στη δεύτερη στήλη, αντιστοιχίζοντας κάθε φορά ένα γράμμα της πρώτης στήλης με έναν αριθμό της δεύτερης στήλης (στη δεύτερη στήλη δύο επιλογές περισσεύουν).

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
α. Βάπτισμα	1. Μετάληψη από το Σώμα και το Αίμα του Χριστού
β. Χρίσμα	2. Χειροτονία των κληρικών της Εκκλησίας
γ. Ιεροσύνη	3. Εγκαίνια νέου ναού
δ. Ευχέλαιο	4. Καθαγιασμός του Αγίου Μύρου
ε. Θεία Ευχαριστία	5. Είσοδος του πιστού στην Εκκλησία
	6. Επάλειψη με καθαγιασμένο έλαιο
	7. Σφραγίζει τον νέο χριστιανό με τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος

(5 Μονάδες)

δ) Να ξαναγράψετε το κείμενο που ακολουθεί συμπληρώνοντας τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις ή φράσεις από τον παρακάτω κατάλογο. Σε κάθε κενό αντιστοιχεί μια λέξη ή φράση.

«Στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, οι χριστιανοί προσεύχονται για ολόκληρη την Για την τους, αλλά και όλο τον κόσμο. Επιπλέον, για τη, τον ευεργετικό άνεμο, και την της γης. Για την και τη όλων. Για τους ταξιδιώτες, τους αρρώστους, τους αιχμαλώτους. Για προστασία από κάθε και κίνδυνο. Ακόμη, για των αμαρτιών. Έτσι, οι πιστοί γίνονται η του κόσμου ενώ με τη ενώνονται μεταξύ τους σε ένα σώμα».

1. άφεση
2. ψυχή
3. Θ. Κοινωνία

4. κτίση
5. θλίψη
6. ευφορία
7. ειρήνη
8. φύση
9. σωτηρία
10. πόλη

(5 Μονάδες)

ε) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας δίπλα στον αριθμό κάθε πρότασης τη λέξη «*σωστό*» ή «*λάθος*»:

1. Η Εικονομαχία ξεκίνησε στα χρόνια των Κομνηνών αυτοκρατόρων.
2. Με το ζήτημα των εικόνων ασχολήθηκε η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος.
3. Η αναστήλωση των εικόνων γιορτάζεται την Κυριακή της Σταυροπροσκύνησης.
4. Υπέρμαχοι των εικόνων ήταν ο Ιωάννης Δαμασκηνός και ο Θεόδωρος Στουδίτης.
5. Η Εκκλησία αποδίδει στις εικόνες λατρεία και προσκύνηση.

(5 Μονάδες)

ΘΕΜΑ Α2

α) Να εξηγήσετε με συντομία γιατί η Παναγία ονομάζεται από την Εκκλησία Θεοτόκος.

(12 Μονάδες)

β) Να αναφέρετε τα βασικά επιχειρήματα της Εκκλησίας για την υπεράσπιση των εικόνων.

(13 Μονάδες)

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Τη βραδιά του Μυστικού Δείπνου ο Χριστός είπε στους μαθητές του: «Αν, λοιπόν, είστε φίλοι μου να με μιμείστε». Να αναπτύξετε το νόημα αυτής της φράσης α) για τους μαθητές του Χριστού, και β) για τους σημερινούς χριστιανούς. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με βάση το πρότυπο ζωής που πρόσφερε ο Χριστός στον κόσμο.

(25 Μονάδες)

ΘΕΜΑ Β2

Οι δεισιδαιμονίες και οι προλήψεις είναι ένα ανησυχητικό φαινόμενο με ενεργό παρουσία σε κάθε εποχή. Να διερευνήσετε τα αίτια του φαινομένου και τη στάση της Εκκλησίας απέναντι σε αυτό. Επίσης, να προτείνετε τρόπους αντιμετώπισης και θεραπείας του προβλήματος.

(25 Μονάδες)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Εναλλακτικά στην Ομάδα Β θα μπορούσε να δοθεί ένα πολύ προσιτό κείμενο σε μετάφραση για να υποστηρίξει μια συνδυαστική ερώτηση π.χ. αναγνώρισης και ανάλυσης δομικών στοιχείων της λατρείας ή της πίστης ή της ζωής της Εκκλησίας και σύγκρισης με το παρόν. Επίσης, εικονογραφικά θέματα θα μπορούσαν να υποστηρίξουν ερωτήσεις σχετικά με ζητήματα για την πίστη, τη λατρεία και τη ζωή της Εκκλησίας.

Συνεπώς, ορισμένα θέματα της Ομάδας Β είναι δυνατό να διατυπώνονται και ως εξής:

«Φρόντιζε κι εσύ αυτήν (την γυναίκα), όπως ο Χριστός φροντίζει την Εκκλησία. Είτε πρέπει να δώσεις την ψυχή σου για τη γυναίκα, είτε πρέπει να πληγωθείς μύριες φορές είτε να υπομείνεις και να πάθεις ο,τιδήποτε...» λέγει ο Ιωάννης Χρυσόστομος. Πώς κρίνετε τον παραλληλισμό μεταξύ ένωσης συζύγων και ένωσης του Χριστού με την Εκκλησία στο μυστήριο του γάμου; (12 μονάδες) Αν το ζευγάρι ακολουθήσει τις συμβουλές του Ιωάννη Χρυσόστομου, ποιο θα είναι το αποτέλεσμα στην έγγαμη ζωή τους; (13 μονάδες)

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΣΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ01 που επιθυμούν να εκπονήσουν και να αποστείλουν θέματα και ερωτήσεις στο μάθημα των Θρησκευτικών (ΜτΘ) είναι απαραίτητο να λάβουν υπόψη τους:

- Το πλαίσιο του ΜτΘ στο Λύκειο, καθώς και τους ειδικούς σκοπούς της συγκεκριμένης τάξης
- το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών
- τον τρόπο αξιολόγησης, όπως ορίζεται από το σχετικό Π.Δ.
- την εξεταστέα ύλη του μαθήματος
- κατεξοχήν το περιεχόμενο του σχολικού εγχειριδίου και, τέλος,
- τις προδιαγραφές για τη διαμόρφωση των θεμάτων, όπου παρουσιάζεται αναλυτικά η ταυτότητα και η μορφολογία κάθε θέματος.

* * *

1. Πλαίσιο και γενικοί σκοποί του ΜτΘ στο Λύκειο

1. Να αποκτήσουν οι μαθητές επαρκή γνώση του περιεχομένου της ορθόδοξης χριστιανικής παράδοσης.
2. Να εμβαθύνουν, αναλύοντας την εμπειρία από την ιστορική συνάντηση αυτής της παράδοσης με τον πολιτισμό γενικότερα.
3. Να προσεγγίσουν διαλεκτικά άλλα θρησκευόμενα και φιλοσοφικές αντιλήψεις, αποκτώντας τη δυνατότητα της ελεύθερης επιλογής, σε σχέση με τη βίωση της αλήθειας, όπως την εννοεί η ορθόδοξη παράδοση.
4. Να κατανοήσουν, επομένως, ότι το μάθημα των Θρησκευτικών στο σχολείο είναι μάθημα γνώσης, που ενθαρρύνει τον ελεύθερο διάλογο και όχι μάθημα κατήχησης που αποβλέπει στον προσηλυτισμό.
5. Να θεωρείται δεδομένος ο σεβασμός της προσωπικότητας του μαθητή, καθώς και η ιδιαιτερότητα της ηλικίας του, που σχετίζεται με τις έντονες και αγωνιώδεις υπαρξιακές, φιλοσοφικές και θρησκευτικές του αναζητήσεις, αφού και η ίδια η ευαγγελική κλήση θέτει ως κεντρική προϋπόθεση για την αποδοχή της την ελεύθερη στάση και διάθεση του ανθρώπου.
6. Τα θέματα που σχετίζονται με την πίστη, τη θρησκεία, τον Θεό και την ηθική, να προσεγγίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη τόσο το νοητικό επίπεδο των μαθητών όσο και οι αυξημένες ευαισθησίες και συναισθηματικές μεταπτώσεις της κρίσιμης ηλικίας τους, τα υπαρξιακά τους προβλήματα και οι ανάγκες τους.

7. Η όποια ακολουθούμενη διδακτική μέθοδος για την επιτυχή υλοποίηση των σκοπών του μαθήματος χρειάζεται να προσαρμόζεται στην ηλικία των μαθητών, στις μαθησιακές τους δυνατότητες, στις όποιες άλλες μαθησιακές ιδιαιτερότητές τους και στις γενικές και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες τους.

2. Οι σκοποί του ΜτΘ με θέμα «Ορθόδοξη Πίστη και Λατρεία» στην Α' τάξη του Λυκείου

1. Η διδασκαλία βασικών κεφαλαίων της ορθόδοξης πίστης, όπως αυτά προβάλλονται μέσω των χριστιανικών εορτών.
2. Η συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι στην ορθόδοξη λατρεία ανακεφαλαιώνεται η πίστη της Εκκλησίας και εκφράζεται μάλιστα με σαφήνεια και παραστατικότητα.
3. Η κατανόηση εκ μέρους των μαθητών κεντρικών θεολογικών αληθειών, που εκφράζονται μέσω των μεγάλων Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών της Εκκλησίας.
4. Η γνωριμία με τα μυστήρια και την εν γένει λειτουργική ζωή της Εκκλησίας, καθώς και η ανάλογη θεολογική εμβάθυνση σ' αυτά.
5. Η κατανόηση εκ μέρους των μαθητών της θέσης των λαϊκών μελών της Εκκλησίας και η εξοικείωσή τους με τη χρήση γενικών λειτουργικών όρων και θεολογικών εννοιών.
6. Ο υγιής και δημιουργικός προβληματισμός τους πάνω σε καίρια ζητήματα, που αφορούν στη λατρεία της Εκκλησίας και έχουν σχέση με τη δική τους ενεργό συμμετοχή στα λατρευτικά δρώμενα.
7. Η πληροφόρηση και ενημέρωσή τους για τον ρόλο και τους σκοπούς διαφόρων παραθρησκευτικών οργανώσεων.

3. Γενικές αρχές προσδιορισμού των Θεμάτων

Τα θέματα είναι ανάγκη να είναι διατυπωμένα με ακρίβεια και σαφήνεια· να αποφεύγονται οι γενικόλογες διατυπώσεις, ο μακροπερίοδος και σύνθετος λόγος, η επανάληψη λέξεων, αδόκιμων εκφράσεων και λέξεων, των οποίων τη σημασία μπορεί να αγνοούν οι μαθητές. Σε κάθε περίπτωση χρειάζεται να χρησιμοποιείται όχι ακαδημαϊκή ή δύσκολη θεολογική ορολογία, αλλά λεξιλόγιο συμβατό με το επίπεδο των μαθητών και με την ορολογία του διδακτικού βιβλίου. Ο σαφής και απλός τρόπος διατύπωσης διευκολύνει την ταχεία κατανόηση του θέματος, καθορίζει με ακρίβεια τα ζητούμενα και κατ' επέκταση λαμβάνεται μέριμνα, ώστε να μην υπάρχουν παρανοήσεις.

Σε κάθε θέμα αναγράφεται η βαθμολογία, όπως ορίζεται από το Π.Δ. Οι απαντήσεις αξιολογούνται με βάση τη διδαχθείσα ύλη από το σχολικό εγχειρίδιο.

* * *

4. Προδιαγραφές και μορφολογία των Θεμάτων

Η γραπτή προαγωγική εξέταση στα «Θρησκευτικά» περιλαμβάνει δύο ομάδες θεμάτων. Τα θέματα ορίζονται κατά 50% με κλήρωση από την Τράπεζα Θεμάτων και κατά 50% από τον διδάσκοντα. Συγκεκριμένα, το πρώτο θέμα από την Α' Ομάδα και το πρώτο θέμα από τη Β' Ομάδα ορίζονται από την Τράπεζα Θεμάτων. Το δεύτερο θέμα από την Α' Ομάδα και το δεύτερο θέμα από τη Β' ομάδα ορίζονται από τον εκπαιδευτικό της τάξης.

Α' Ομάδα

Η πρώτη ομάδα αποτελείται από δύο θέματα που περιλαμβάνουν ερωτήσεις διαφόρων τύπων, μέσω των οποίων ελέγχεται τόσο η κατοχή των αναγκαίων γνωστικού χαρακτήρα δεδομένων όσο και η κατανόησή τους. Κάθε θέμα περιέχει ερωτήσεις διαβαθμισμένης δυσκολίας.

Θέμα Α1

Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει πέντε (5) ερωτήσεις και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες ($5 \times 5 = 25$). Όλα τα θέματα είναι κλειστού τύπου και η αξιολόγηση τους είναι αντικειμενική. Οι ερωτήσεις αυτές μπορεί να είναι του τύπου πολλαπλής επιλογής, ορθής ταξινόμησης/κατάταξης στοιχείων, αντιστοίχισης ή συμπλήρωσης κενού, του τύπου διαζευκτικής απάντησης ή του τύπου «σωστό-λάθος».

Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου, εάν θεωρηθεί αναγκαίο, μπορούν να συνδυαστούν με ερωτήσεις κατανόησης πληροφοριών, αιτιολόγησης, τεκμηρίωσης κ.λπ., περιλαμβάνοντας ερωτήσεις **ανάκλησης πληροφοριών**, (ποιος, που, πόσοι, πότε, τι, εντόπισε στο κείμενο, βάλε σε σειρά) ερωτήσεις **κατανόησης πληροφοριών** (Τι θα έλεγες..., Πώς καταλαβαίνεις..., Τι ακριβώς σημαίνει...) και **ανάλυσης πληροφοριών** (Σε πόσες φάσεις χωρίζεται..., Ποιοι είναι οι βασικοί λόγοι..., Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν..., Πώς εξηγείς το γεγονός ότι..., Ποιες επιπτώσεις έχει..., Ποια στοιχεία αποδεικνύουν ότι...) αντικειμενικού τύπου και βαθμολογείται συνολικά με είκοσι πέντε (25) Μονάδες.

Συγκεκριμένα οι ερωτήσεις αυτές αξιολογούν τη δυνατότητα των μαθητών:

- να **ανακαλούν** στη μνήμη τους πληροφορίες, έννοιες, κρίσεις σχετικές με εκκλησιαστικά και λατρευτικά στοιχεία της πίστης και της λατρείας της Εκκλησίας και της θρησκείας γενικότερα.

- **να κατανοούν** πληροφορίες σχετικές με την πίστη και λατρεία της Εκκλησίας και άλλων θρησκευτικών φαινομένων
- **να αναλύουν** τις πληροφορίες, με διαδικασίες επιλογής, αντιστοίχισης, ταξινόμησης, ελέγχου, δικαιολόγησης, σύγκρισης κ.ά.

Ειδικότερα:

- να **επιλέγουν** μεταξύ εναλλακτικών ή πολλαπλών ιστορικών και θεολογικών πληροφοριών
- να **ταξινομούν/κατατάσσουν** βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων γεγονότα, πρόσωπα, χρονολογίες, λατρευτικά δρώμενα, περιεχόμενα λειτουργικών πράξεων κ.λπ.
- να **αντιστοιχίζουν** μαρτυρίες για την πίστη, τη ζωή και τη λατρεία της Εκκλησίας βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων ή να αντιστοιχίζουν πρόσωπα με σημαντικά εκκλησιαστικά γεγονότα ή με σπουδαίες γιορτές κ.λπ.
- να **ελέγχουν** την ορθότητα των πληροφοριών.

Τα θέματα/ερωτήσεις (Α1) παρουσιάζουν το πλεονέκτημα της αντικειμενικής αξιολόγησης μιας απάντησης και θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν χαμηλής γνωστικής στόχευσης. Έχουν το μειονέκτημα της τυχαίας επιλογής της σωστής απάντησης από τον μαθητή ή ακόμα της διαρροής της απάντησης (σωστής ή λανθασμένης) μεταξύ των μαθητών.

Ενδεικτικοί τύποι ερωτήσεων (Α1):

- Ερώτηση πολλαπλής επιλογής* (ερώτηση επιλογής της σωστής απάντησης, ερώτηση πολλαπλής επιλογής ή πολλών επιλογών)
- Ερώτηση ορθής κατάταξης/ταξινόμησης*
- Ερώτηση αντιστοίχισης*
- Ερώτηση συμπλήρωσης κενού* (σε προτάσεις ή σε ολόκληρη παράγραφο πραγματική από το βιβλίο ή πρωτότυπη σύνθεση)
- Ερωτήσεις διαζευκτικής απάντησης ή του τύπου «σωστό-λάθος»*

Θέμα Α2

Το Θέμα Α2 περιλαμβάνει δύο (2) ερωτήσεις σύντομης απάντησης και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες. Η πρώτη ερώτηση βαθμολογείται με δώδεκα (12) μονάδες και η δεύτερη με δεκατρείς (13) μονάδες.

Ειδικότερα, το Θέμα Α2 συνδυάζει θέματα αντικειμενικής αξιολόγησης (απλή γνώση) και κατανόησης, τα οποία προϋποθέτουν τη δυνατότητα κατανόησης και συσχέτισης των πληροφοριών. Συνεπώς, το Θέμα Α2 ελέγχει τη δυνατότητα συσχέτισης των πληροφοριών-εννοιών και έκφρασής τους σε νέες εφαρμογές (έννοιες, κρίσεις, γενικεύσεις, σχήματα). Περιλαμβάνει ερωτήσεις **ανάλυσης πληροφοριών και εννοιών** (Τι συμπεραίνεις από..., Σύγκρινε την άποψη αυτή με..., Ποιες ενδείξεις υπάρχουν ότι....), **σύνθεσης πληροφοριών και εννοιών** (Μπορείς να προτείνεις..., Αν ήσουν στη θέση του τι θα έκανες..., πώς αλλιώς θα διατυπώναμε..., Τι θα συνέβαινε αν...,) και **αξιολόγησης πληροφοριών και εννοιών** (Τι θα συνιστούσες και γιατί..., Συμφωνείς με την άποψη..., Από τις δύο ποια είναι... Τι θα συμβεί αν...).

Συγκεκριμένα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών:

- **να συσχετίζουν και να παραθέτουν** πληροφορίες σχετικές με τη θρησκευτική παράδοση της Εκκλησίας και του τόπου μέσα από έννοιες και κρίσεις, γεγονότα, πρόσωπα, έννοιες, έργα τέχνης, μνημεία
- να **κατανοούν** το νόημα όρων, γεγονότων και εννοιών αναφορικά με το ιστορικό και θρησκευτικό τους περιβάλλον
- να **εντοπίζουν, να αναλύουν και να συνθέτουν** όρους και έννοιες, πρόσωπα και γεγονότα
- να **εκφράζονται** χρησιμοποιώντας ορθά πληροφορίες και έννοιες θεολογικού ή θρησκευτικού περιεχομένου
- να **αξιολογούν** θέσεις, κρίσεις, γενικεύσεις, σχήματα που σχετίζονται με τη λατρευτική παράδοση, καθώς και με την πίστη και τη ζωή της Εκκλησίας
- να **εφαρμόζουν** πληροφορίες και έννοιες σε αντίστοιχα ή άλλα πλαίσια

Η συσχέτιση των πληροφοριών και εννοιών περιορίζει τις αδυναμίες των ερωτήσεων κλειστού ή αντικειμενικού τύπου και δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να συνθέτουν απαντήσεις με ακρίβεια και πληρότητα. Το θέμα αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί μεσαίας δυσκολίας, εφόσον η απάντηση απαιτεί τον συνδυασμό απάντησης αντικειμενικού τύπου και ανοικτής περιορισμένης απάντησης.

Β' Ομάδα

Η δεύτερη ομάδα περιλαμβάνει δύο θέματα με αντίστοιχες ερωτήσεις ευρύτερης ανάπτυξης, με τις οποίες ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών για συνθετική και κριτική ανάλυση, όπως και η δυνατότητα διασύνδεσης γνώσεων, γεγονότων και διαδικασιών.

Ειδικότερα, περιλαμβάνει δύο θέματα (B1 και B2) ανοικτής και εκτεταμένης ανάπτυξης. Με τις ερωτήσεις αυτές, οι οποίες αφορούν σε γνώσεις και ανώτερες γνωστικές δεξιότητες, ελέγχεται η **ικανότητα των μαθητών να κατανοούν, να αναλύουν, να ερμηνεύουν και να διασυνδέουν ιστορικές και θεολογικές γνώσεις σχετικά με την πίστη, τη λατρεία και τη ζωή της Εκκλησίας, καθώς και σχετικά με το θρησκευτικό φαινόμενο εκτός Εκκλησίας, και, συνακόλουθα, να επεξεργάζονται κριτικά και να προεκτείνουν τις γνώσεις τους.**

Συγκεκριμένα, κάθε θέμα της Β' Ομάδας περιλαμβάνει μία ερώτηση, μέσω της οποίας ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών:

- να **συγκεντρώνουν** και να **διαπραγματεύονται** ιστορικές και θεολογικές πληροφορίες
- να **αναπαράγουν** και να **οργανώνουν** ιστορικές και θρησκευτικές γνώσεις
- να **περιγράφουν** και να **αναλύουν** γεγονότα και φαινόμενα της ιστορίας, της λατρείας και της ζωής της Εκκλησίας, αλλά και του θρησκευτικού φαινομένου εκτός της Εκκλησίας
- να **ερμηνεύουν** ιστορικά ή εκκλησιαστικά γεγονότα ή επιλογές, καθώς και τον ρόλο των προσώπων
- να **περιγράφουν** και να **αναλύουν** γεγονότα που συνδέονται με την Εκκλησία και με το θρησκευτικό φαινόμενο γενικότερα
- να **ερμηνεύουν**, εκκλησιαστικά γεγονότα ή θρησκευτικά ρεύματα, καθώς και τον ρόλο προσώπων
- να **αναλύουν** και να **αιτιολογούν** ιστορικά και θεολογικά δεδομένα
- να **αναζητούν** αίτια και να **παρουσιάζουν κριτικά** πρόσωπα και γεγονότα
- να **διακρίνουν** βαθύτερα αίτια και αφορμές
- να **παρουσιάζουν** δεδομένα και να **επισημαίνουν** αποτελέσματα
- να **συγκρίνουν** ιστορικά και θρησκευτικά δεδομένα
- να **αξιολογούν** τη συμβολή και τη δράση των ιστορικών προσώπων
- να **αποτιμούν** και να **κρίνουν** συνθήκες, ρεύματα και γεγονότα
- να **αιτιολογούν** τις επιλογές τους βάσει δεδομένων
- να **τεκμηριώνουν** και να **συνθέτουν** τις απόψεις τους
- να **εφαρμόζουν** τις γνώσεις τους κατάλληλα σε διάφορες περιστάσεις

Στις ερωτήσεις της Β Ομάδας μπορούν να δίνονται πηγές πληροφοριών (π.χ. κείμενο, εικόνα κ.ά.), εφόσον δεν ελέγχεται η δηλωτική γνώση, για να υλοποιηθούν αποδοτικότερα τα παραπάνω.

Οι ερωτήσεις ανοικτής και εκτεταμένης ανάπτυξης θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν μεσαίας δυσκολίας, εφόσον οι απαντήσεις σε αυτές προϋποθέτουν αναπαραγωγή, επεξεργασία και σύνθεση γνώσεων με πληρότητα, σαφήνεια και ακρίβεια. Σημειωτέον ότι οι ερωτήσεις απαιτούν απαντήσεις, οι οποίες δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους είκοσι (20) έως τριάντα (30) στίχους η καθεμία. Η υπέρβαση του ενδεικτικού αυτού ορίου δεν συνεπάγεται αρνητική βαθμολόγηση.

Θέμα Β1

Το πρώτο θέμα περιλαμβάνει μία (1) ερώτηση και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες.

Θέμα Β2

Το δεύτερο θέμα περιλαμβάνει επίσης μία (1) ερώτηση και βαθμολογείται με είκοσι πέντε (25) μονάδες.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΘΕΜΑΤΩΝ

Ακολουθούν δειγματικές ερωτήσεις όλων των τύπων με βάση την προτεινόμενη κατανομή. Τα θέματα και οι ερωτήσεις που παρατίθενται είναι ενδεικτικές κατά είδος, δηλαδή, δεν αποτελούν ολοκληρωμένο διαγώνισμα και δεν έχουν στόχο να καλύψουν ολοκληρή την εξεταστέα ύλη.

ΟΜΑΔΑ Α

ΘΕΜΑ Α1

- α) Να συμπληρώσετε κάθε μια από τις προτάσεις 1, 2, 3, 4 και 5, επιλέγοντας τη σωστή απάντηση από τις αντίστοιχες φράσεις (α, β, γ):
1. Τα Χριστούγεννα η Εκκλησία γιορτάζει ...
 - α. τη Θεία Ευχαριστία
 - β. τη Θεία Ενανθρώπηση
 - γ. τη Θεία Ανάληψη
 2. Τα Εισόδια είναι γιορτή...
 - α. των Βαΐων
 - β. του Ναού του Σολομώντα
 - γ. της Θεοτόκου
 3. Ο Ακάθιστος Ύμνος είναι αφιερωμένος...
 - α. στον Χριστό
 - β. στη Θεοτόκο
 - γ. στην Κωνσταντινούπολη
 4. Η γιορτή της Μεταμόρφωσης...
 - α. ταυτίζεται με την Πεντηκοστή
 - β. είναι Θεομητορική γιορτή
 - γ. αναφέρεται στη φανέρωση του άκτιστου θείου φωτός
 5. Για την Εκκλησία, η Ανάσταση του Χριστού είναι...
 - α. απαρχή αιώνιας ζωής
 - β. ένα ακόμη θαύμα
 - γ. μια πολύ διδακτική διήγηση

(5 Μονάδες)

β) Να ιεραρχήσετε τα παρακάτω γεγονότα σύμφωνα με τη χρονική σειρά που η Εκκλησία τα προβάλλει κατά τη Μ. Εβδομάδα:

6. Μυστικός Δείπνος
7. Περιστατικό με την άκαρπη συκιά
8. Σταύρωση
9. Επάλειψη του Χριστού με μύρο από μια αμαρτωλή γυναίκα
10. Παραβολή των δέκα παρθένων

(5 Μονάδες)

γ) Να συνδυάσετε τα ονόματα των μυστηρίων της Εκκλησίας της πρώτης στήλης με τη σημασία τους στη δεύτερη στήλη, αντιστοιχίζοντας κάθε φορά ένα γράμμα της πρώτης στήλης με έναν αριθμό της δεύτερης στήλης (στη δεύτερη στήλη δύο επιλογές περισσεύουν).

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
α. Βάπτισμα	1. Μετάληψη από το Σώμα και το Αίμα του Χριστού
β. Χρίσμα	2. Χειροτονία των κληρικών της Εκκλησίας
γ. Ιεροσούνη	3. Εγκαίνια νέου ναού
δ. Ευχέλαιο	4. Καθαγιασμός του Αγίου Μύρου
ε. Θεία Ευχαριστία	5. Είσοδος του πιστού στην Εκκλησία
	6. Επάλειψη με καθαγιασμένο έλαιο
	7. Σφραγίζει τον νέο χριστιανό με τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος

(5 Μονάδες)

δ) Να ξαναγράψετε το κείμενο που ακολουθεί συμπληρώνοντας τα κενά με τις κατάλληλες λέξεις ή φράσεις από τον παρακάτω κατάλογο. Σε κάθε κενό αντιστοιχεί μια λέξη ή φράση.

«Στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, οι χριστιανοί προσεύχονται για ολόκληρη την Για την τους, αλλά και όλο τον κόσμο. Επιπλέον, για τη, τον ευεργετικό άνεμο, και την της γης. Για την και τη όλων. Για τους ταξιδιώτες, τους αρρώστους, τους αιχμαλώτους. Για προστασία από κάθε και κίνδυνο. Ακόμη, για των αμαρτιών. Έτσι, οι πιστοί γίνονται η του κόσμου ενώ με τη ενώνονται μεταξύ τους σε ένα σώμα».

11. άφεση
12. ψυχή
13. Θ. Κοινωνία

14. κτίση
15. θλίψη
16. ευφορία
17. ειρήνη
18. φύση
19. σωτηρία
20. πόλη

(5 Μονάδες)

ε) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας δίπλα στον αριθμό κάθε πρότασης τη λέξη «*σωστό*» ή «*λάθος*»:

6. Η Εικονομαχία ξεκίνησε στα χρόνια των Κομνηνών αυτοκρατόρων.
7. Με το ζήτημα των εικόνων ασχολήθηκε η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος.
8. Η αναστήλωση των εικόνων γιορτάζεται την Κυριακή της Σταυροπροσκύνησης.
9. Υπέρμαχοι των εικόνων ήταν ο Ιωάννης Δαμασκηνός και ο Θεόδωρος Στουδίτης.
10. Η Εκκλησία αποδίδει στις εικόνες λατρεία και προσκύνηση.

(5 Μονάδες)

ΘΕΜΑ Α2

α) Να εξηγήσετε με συντομία γιατί η Παναγία ονομάζεται από την Εκκλησία Θεοτόκος.

(12 Μονάδες)

β) Να αναφέρετε τα βασικά επιχειρήματα της Εκκλησίας για την υπεράσπιση των εικόνων.

(13 Μονάδες)

ΟΜΑΔΑ Β

ΘΕΜΑ Β1

Τη βραδιά του Μυστικού Δείπνου ο Χριστός είπε στους μαθητές του: «Αν, λοιπόν, είστε φίλοι μου να με μιμείστε». Να αναπτύξετε το νόημα αυτής της φράσης α) για τους μαθητές του Χριστού, και β) για τους σημερινούς χριστιανούς. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με βάση το πρότυπο ζωής που πρόσφερε ο Χριστός στον κόσμο.

(25 Μονάδες)

ΘΕΜΑ Β2

Οι δεισιδαιμονίες και οι προλήψεις είναι ένα ανησυχητικό φαινόμενο με ενεργό παρουσία σε κάθε εποχή. Να διερευνήσετε τα αίτια του φαινομένου και τη στάση της Εκκλησίας απέναντι σε αυτό. Επίσης, να προτείνετε τρόπους αντιμετώπισης και θεραπείας του προβλήματος.

(25 Μονάδες)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Εναλλακτικά στην Ομάδα Β θα μπορούσε να δοθεί ένα πολύ προσιτό κείμενο σε μετάφραση για να υποστηρίξει μια συνδυαστική ερώτηση π.χ. αναγνώρισης και ανάλυσης δομικών στοιχείων της λατρείας ή της πίστης ή της ζωής της Εκκλησίας και σύγκρισης με το παρόν. Επίσης, εικονογραφικά θέματα θα μπορούσαν να υποστηρίξουν ερωτήσεις σχετικά με ζητήματα για την πίστη, τη λατρεία και τη ζωή της Εκκλησίας.

Συνεπώς, ορισμένα θέματα της Ομάδας Β είναι δυνατό να διατυπώνονται και ως εξής:

«Φρόντιζε κι εσύ αυτήν (την γυναίκα), όπως ο Χριστός φροντίζει την Εκκλησία. Είτε πρέπει να δώσεις την ψυχή σου για τη γυναίκα, είτε πρέπει να πληγωθείς μύριες φορές είτε να υπομείνεις και να πάθεις ο,τιδήποτε...» λέγει ο Ιωάννης Χρυσόστομος. Πώς κρίνετε τον παραλληλισμό μεταξύ ένωσης συζύγων και ένωσης του Χριστού με την Εκκλησία στο μυστήριο του γάμου; (12 μονάδες) Αν το ζευγάρι ακολουθήσει τις συμβουλές του Ιωάννη Χρυσόστομου, ποιο θα είναι το αποτέλεσμα στην έγγαμη ζωή τους; (13 μονάδες)

ΕΝΤΥΠΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Οι εκπαιδευτικοί Θεολόγοι (ΠΕ 01) που επιθυμούν να παραγάγουν κριτήρια αξιολόγησης για την **Ομάδα Α** ή την **Ομάδα Β** και να τις υποβάλουν προς κρίση για την Τράπεζα Θεμάτων (ΤΘ), στο μάθημα των ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ (ΜΤΘ), θα πρέπει να διαβάσουν προσεκτικά τις οδηγίες και να ακολουθήσουν την προτεινόμενη τυπολογία των κριτηρίων αξιολόγησης. Επίσης πρέπει να ακολουθήσουν πιστά τις προδιαγραφές για τον κάθε τύπο κριτηρίου αξιολόγησης και να συμπληρώσουν το παρόν Έντυπο, το οποίο πρέπει να συνοδεύει κάθε κριτήριο αξιολόγησης που θα υποβάλουν στην Επιστημονική Ομάδα του ΜτΘ και στην Κεντρική Επιτροπή της ΤΘ.

Όνομα

συγγραφέα

Σχολική

μονάδα

E-mail

συγγραφέα

Πηγή

κειμένου

Το κείμενο που έχω χρησιμοποιήσει ως βάση για την ανάπτυξη του πρώτου θέματος της Ομάδας Β προέρχεται από

Πηγή

εικόνας

Η εικόνα που έχω χρησιμοποιήσει ως αφετηρία και βάση για την ανάπτυξη του πρώτου θέματος της Ομάδας Β προέρχεται από

**Απαραίτητη
δήλωση**

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η δοκιμασία που υποβάλω είναι **πρωτότυπη** και όχι αντιγραφή από διδακτικό βιβλίο ή βοήθημα ελληνικού ή ξένου εκδοτικού οίκου, από εκπαιδευτική ιστοσελίδα, κ.λπ.